

Базова інформація про дисципліну	
Шифр, назва дисципліни	AF040 Фінансовий ринок Financial market
Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Семестр	3 семестр
Кафедра/циклова комісія	Економіки, управління та адміністрування
Анотація курсу	Метою вивчення дисципліни є розкриття теоретичних та практичних основ розвитку і функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин. Завдання: – визначення місця фінансового ринку у фінансовій системі; – обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів; – визначення суті інфраструктури фінансового ринку, її значення та особливостей діяльності професійних учасників; – обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку з урахуванням специфіки економічного й соціального розвитку України; – розгляд сегментування фінансового ринку та їх взаємодію. Об'єктом навчальної дисципліни є сукупність відособлених, але взаємозалежних сфер і ланок фінансових відносин, що виникають у ринкових сферах виробничої і невиробничої діяльності із приводу утворення та використання грошових фондів, які утворюються відповідними органами. Предметом навчальної дисципліни є механізм функціонування фінансового ринку, що виступає як економічний простір, де формуються відносини купівлі-продажу фінансових інструментів
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=545
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Полях Сергій Сергійович, к.е.н. канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: poljashonok@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	

Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави
Перелік програмних результатів навчання	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем та фінансового ринку. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових ринків та їх структури. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 Кількість лекційних годин – 30 Кількість практичних занять – 30 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 120 Форма підсумкового контролю – залік
Методи навчання	Лекційні та семінарські заняття, самостійна робота
Зміст дисципліни	
Тема 1 Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	Взаємодія і співвідношення реального та фінансового секторів економіки. Рух фінансових потоків в економіці Фінансова система та її структура, місце фінансового ринку Сутність і функції фінансового ринку. Базові компетенції фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку Фінансові активи і фінансові інструменти Глобалізація фінансових ринків: причини, фактори, наслідки
Тема 2 Законодавче регулювання фінансового ринку	Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання Внутрішнє регулювання

	фінансового ринку Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду
Тема 3 Інфраструктура фінансового ринку	Інфраструктура та її склад. Класифікація фінансового посередництва. Банківські посередники. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Контрактні фінансові інститути
Тема 4 Ризик і ціна капіталу	Ціноутворення на фінансовому ринку на різні фінансові активи. Визначення ставки дохідності або ціна капіталу. Моделі оцінки фінансових інструментів. Оцінювання облігацій. Оцінювання акцій. Дохідність операцій з фінансовими активами. Модель оцінки капітальних активів. Фінансові ризики. Поняття та класифікація фінансових ризиків. Методи оцінки ризиків. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку
Тема 5 Грошовий ринок	Сутність та особливості функціонування грошового ринку 3. Сутність грошового ринку 4. Структура та основні інструменти грошового ринку 5. Ринок капіталів: сутність, функції, організація
Тема 6 Кредитний ринок	Кредитний ринок: основи організації та види кредитів 7. Банки як основні учасники кредитного ринку 8. Державний кредит, його форми та види 9. Державний борг України 10. Кредитні рейтинги
Тема 7 Валютний ринок	Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку 3. Валютний курс 4. Валютні операції. 5. Валютний трейдинг. 6. Прогнозування валютних курсів 7. Валютне регулювання та курсова політика центрального банку в сучасних умовах України
Тема 8 Фондовий ринок	Основи функціонування фондового ринку. Сутність, функції, принципи функціонування фондового ринку. Класифікація фондових ринків. Фінансові інструменти фондового ринку. Класифікація цінних паперів. Інвестиційні властивості цінних паперів. Рейтингові оцінки цінних паперів. Фундаментальний та технічний аналіз фондового ринку. Інвестиційні стратегії на фондовому ринку.
Тема 9 Фондова біржа й біржові операції	Фондова біржа та біржові операції. Фондові ринки та фондові біржі світу. Рейтинги фондового ринку. Біржові індекси. Професійна діяльність на фондовому ринку.
Тема 10 Ринок похідних цінних паперів	Особливості розвитку ринку похідних цінних паперів. Характеристика основних похідних фінансових інструментів. Створення ринку «синтетичних» цінних паперів.

Політика дисципліни		
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, офіційне працевлаштування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.	
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.	
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.	
Система оцінювання		
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів). Підсумкова оцінка виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного контролю.		
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни		
Види навчальної роботи	Мах кількість балів	
Семінарські завдання (4 теми)	16	
Практичні завдання (6 тем)	24	
Модульна контрольна робота (2 роботи)	20	
Презентація	10	
Індивідуальна робота	20	
Залік	10	
ВСЬОГО	100	
Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел Основна література

1. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
2. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: «Діса плюс», 2020. 312 с.
3. Бражник Л.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. Полтава: ПДАУ, 2023. 130 с.
4. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.
5. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.
7. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2014. – 208 с.
8. 16. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум : навч. посіб. / Н. М. Ваніна. –К. : ЦУЛ, 2014. – 176 с.
9. Коваленко Ю. М., Коваль І. А., Близненко Є. О. Вплив моделі сектору фінансових корпорацій і ринку цінних паперів на інвестиційні процеси в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 2 (22). С. 98–118.
10. Сохацька О.М., Панасюк В.М., Роговська -Іщук І.В., Вінницький С.І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 309 с
11. Татарин, Н. Б., & Половко, Д. М. (2023). Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*, 83(4), 78-88.
12. Чуницька, І., & Богріновцева, Л. (2023). Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*, (49).
13. Pandey, D. K., Lucey, B. M., & Kumar, S. (2023). Border disputes, conflicts, war, and financial markets research: a systematic review. *Research in International Business and Finance*, 65, 101972.

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р. №1576-XII //ВВР. – 1991. – №49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. №3480-IV // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 35-36 (906-907). –С.5-27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996р. №448/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>
4. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. №212-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
6. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про страхування” від 16.05.2008р. №357-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-16>
7. Закон України „Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів” від 10.12.1997р. №710/97-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-вр>
8. Положення про функціонування фондових бірж. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>